

PATRIMONI

Un poble itinerant i arrelat

CAMINS • El Museu d'Història dels Jueus exposa una mostra provinent de la Biblioteca Nacional d'Israel, adaptada amb fons propis del museu, dedicada a il·lustrar les diàspores jueves i la interrelació d'aquest poble amb altres nacions i cultures

Jordi Camps i Linnell
 GIRONA

“Catalunya té mil anys i un jueu ja hi era.” Silvia Planas, directora del Museu d'Història dels Jueus, fa seva la coneguda cita de l'escriptor i hebraïsta Manuel Forcano (*Els jueus catalans*, 2014) per recordar la importància que ha tingut aquesta cultura i civilització mil·lenària en el nostre passat. Una influència, tanmateix, com bé subratlla, ha estat al llarg de la història retroactiva. “Ens han influït i els hem influït.” Una afirmació que s'adiu al propòsit que té l'equipament municipal pel qual treballa i que, a banda d'il·lustrar sobre la història i costums jueus, pretén demostrar que “la diversitat és el que ens fa una identitat col·lectiva”.

És en aquesta línia, precisament, que s'ha organitzat al Museu d'Història dels Jueus una exposició temporal que ressalta el pes d'aquest llegat jueu a les societats contemporànies. Un poble itinerant, obligat sovint a viatjar constantment per la intolerància i els fets històrics adversos, i que en la seva llarga dispersió ha travat relació amb les cultures i nacions en les quals s'ha vist immers aportant la seva cultura immensa i la seva tradició mil·lenària, un fet que ha contribuït a la forja de la història i de la societat mundial actual. La mostra, visitable fins al 4 de novembre, ha estat produïda per la National Library of Israel, promoguda per l'AEPJ i organitzada pel Patronat del Call Jueu.

Com explica Silvia Planas, la mostra gironina s'ha adaptat a partir de l'original virtual que tracta

Visitants observant amb atenció la litografia de Marc Chagall, a l'exposició 'Diàspores jueves, camins europeus' ■ QUIM PUIG

sobre el concepte de diàspora des de la perspectiva jueva i sobretot focalitzada a Europa. La mateixa directora destaca la voluntat divulgativa d'una exposició confeccionada per documents originals del propi fons del museu gironí que fan referència a la diàspora i plafons amb textos impresos. Del conjunt, ressalten dos dels documents del propi fons del museu exposats: un atlas de l'any 1595 que representa la dispersió de les 12 tribus d'Israel, en una interpretació del frare cristià alemany Adriacomus sobre les primeres dispersions del poble de la Terra Promesa, i una litografia de Marc Chagall, titulada *Les amou-*

reux du coq, obra d'un artista que, recordem, va patir la diàspora en forma de exili quan fugint de la bogeria nazi va estar un temps vivint entre altres llocs a Tossa de Mar l'estiu del 1934.

En un apartat de *Diàspores jueves, camins europeus*, es pot apreciar el procés d'arrelament sense perdre la identitat jueva de grans personalitats que han transcendit a la història: Frank Kafka, Glückel de Hamelin, Sigmund Freud o el gironí Mossé ben Nahman (Nahmánides), considerat un dels grans teòlegs jueus de tots els temps i figura més gran de la història del judaisme a Catalunya.

L'estiu del 34
 Marc Chagall va refugiar-se temporalment a Tossa de Mar fugint del terror nazi durant l'agost d'aquell any. En va quedar enamorat i va qualificar aquell poble acollidor com a “paradis blau”. Un blau que, gens casualment, sobresurt a les seves pintures, on el color ho impregna tot.

La mostra es complementa amb activitats paral·leles com el cicle de conferències *L'aportació jueva a la idea d'Europa*, que s'organitza conjuntament amb la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona, i que dijous, 15 de febrer, comptarà amb Teresa Forcades parlant sobre *La necessitat d'arrelament*, després que Joaquim Nadal inaugurés recentment el cicle. També s'ha programat una representació teatral (12 de juny) a partir de l'obra *La idea d'Europa*, del pensador George Steiner.

Finalment, una jornada acadèmica clourà les activitats paral·leles a la tardor.